

УДК 94(477.86)"1903/1941"
DOI: 10.24919/2312-2595.4/46.215314

Лариса КОБУТА

кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних інститутів та процесів факультету історії, політології і міжнародних відносин, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, індекс 76000 (kobularii@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3768-2864>

Світлана КОБУТА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і перекладу факультету історії, політології і міжнародних відносин, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, індекс 76000 (antinomy@i.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3526-077X>

Бібліографічний опис статті: Кобута, Л., & Кобута, С. (2020). Василь Пашницький (1903–1941): трагічна доля станіславівського інтелігента. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 4/46, 74–88. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.4/46.215314>

**ВАСИЛЬ ПАШНИЦЬКИЙ (1903–1941): ТРАГІЧНА ДОЛЯ
СТАНІСЛАВІВСЬКОГО ІНТЕЛІГЕНТА**

Анотація. Мета – проаналізувати освітню і громадську діяльність діяча Станіслава В. Пашницького, засновника обласної бібліотеки, та його трагічну долю в умовах радянського комуністичного режиму 1939–1941 рр. **Методологія дослідження** ґрунтується на принципах історизму та об'єктивності, із застосуванням загальнонаукових методів аналізу і синтезу, узагальнення, а також біографічному, порівняльному методах. **Наукова новизна** статті полягає у науковому відображенні біографії

© Лариса Кобута, Світлана Кобута, 2020

В. Пашиницького, його діяльності та загибелі в умовах радянського комуністичного режиму на західноукраїнських землях у 1939–1941 рр. Висновки. Біографія В. Пашиницького була типовою для тисяч українських галицьких інтелігентів першої половини ХХ ст. Виходець із ремісничої родини, він самотужки закінчив гімназію, підлітком у 1918–1920 рр. брав участь у національно-визвольних змаганнях, зумів здобути вищу філологічну освіту, отримати докторський ступінь. Працював педагогом, займався науковою роботою, був активним пластуном і вихователем української молоді. Його особиста бібліотека нараховувала кілька тисяч примірників книг і брошур.

У період 1939–1941 рр. В. Пашиницький став першим організатором і керівником Станіславської обласної бібліотеки, заклав основи системної роботи бібліотечного закладу. За сумісництвом В. Пашиницькому дозволили працювати у новоствореному Станіславському учительському інституті, викладачем української мови та літератури, де він вів лекційні та практичні заняття із студентами з курсів історії української та старослов'янської мови. Незважаючи на прихильність до лівої ідеології, лояльність до влади, культурницька діяльність В. Пашиницького викликала негативну оцінку з боку органів комуністичного режиму. В адміністративний спосіб його було усунуто з посади керівника бібліотеки, звинувачено у націоналістичному ухилі. Він постійно жив під загрозою арешту.

У перший день німецько-радянської війни, 22 червня 1941 р., В. Пашиницького заарештували працівники НКВС. Упродовж кількох днів його жорстоко катували у місцевій в'язниці. Напередодні втечі з міста більшовики без суду і слідства здійснили масове вбивство сотень людей. Трагічна доля В. Пашиницького переплелася із долею інших утримуваних у катівнях НКВС. Серед жертв більшовицьких катів було знайдене й тіло станіславівського інтелігента, що прагнув служити освіті, культурі і бібліотечній справі.

Ключові слова: бібліотека; Василь Пашиницький; громадська діяльність; комуністичний терор; НКВС; педагог; Станіславів.

Larysa KOBUTA

PhD (Politics), Associate Professor, Department of the Political Institutes and Processes, Faculty of History, Politology and International Relations, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57 Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, Ukraine, postal code 76000 (kobularii@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3768-2864>

Svitlana KOBUTA

PhD (Philology), Associate Professor, Department of the Foreign Languages and Translation, Faculty of History, Politology and International Relations, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57 Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, Ukraine, postal code 76000 (antinomy@i.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3526-077X>

To cite this article: Kobuta, L., & Kobuta, S. (2020). Vasyl Pashnytskyi (1903–1941): trahichna dolia stanyslavivskoho intelihenta [Vasyl Pashnytsky (1903–1941) – a tragic fate of the Stanislaviv intellectual]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya Istoriia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 4/46, 74–88. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.4/46.215314> [in Ukrainian].

**VASYL PASHNYTSKY (1903–1941) – A TRAGIC FATE
OF THE STANISLAVIV INTELLECTUAL**

Summary. *The purpose of the article is to analyse the educational and public activity of Vasyl Pashnytsky, a Stanislaviv educator, a founder of the regional library and to study his tragic fate which exemplifies the criminal practice of the Soviet communist regime to exterminate Ukrainian national intellectual movement representatives in between 1939–1941. The methodology of the research is based on the principles historicism and objectivism. It employs the general scientific methodology of synthesis and analyses, generalization as well as biographical and comparative methods. The scientific novelty of the article is about the scientific representation of V. Pashnytsky's biography, his activity and death under the Soviet regime on the Western Ukrainian territories in between 1939–1941. Conclusion.* *The biography of V. Pashnytsky is rather typical of the numerous Ukrainian intellectuals from the Galychyna region in the first half of the XX century (there are thousands of people with similar fate). He was born to the family of the craftsman. After V. Pashnytsky had finished his gymnasium studies, still in his teens, he joined the national liberation struggle of 1918–1920. Later, he managed to receive his higher education, a diploma of a philologist and then to get a doctorate. V. Pashnytsky*

worked as a teacher, he was engaged into scientific work, and he was also an active member of the Plast organization and an educator of the Ukrainian youth. His private library contained over several thous and of books and leaflets. In between 1939–1941 V. Pashnytsky became the founder and manager of the Stanislaviv regional library. He was the one who organized the way the library worked. At the same time V. Pashnytsky continued to work in a newly-created Stanislaviv pedagogical university. He occupied a position of a professor of the Ukrainian language and literature, he conducted classes (both lectures and practical classes) in the history of Ukrainian and Old-Slavonic languages. Despite the fact that he publicly declared his affiliation to the left-wing ideology as well as his loyalty to the authorities, his cultural work was not perceived positively by the official communist regime representatives. He was officially dismissed, accused of supporting nationalistic views and, therefore, he lived under the constant threat of an imminent arrest.

On the first day of the German-Soviet war, June, 22, 1941, V. Pashnytsky was arrested by NKVD. For the next several days he was tortured as well as other NKVD detainees in the local prison. Before the communist regime fled and abandoned the city, it witnessed a mass execution of hundreds of people, all without prosecution. V. Pashnytsky shared the fate of the numerous NKVD victims. His body was identified later among the others. That was how a prominent Stanislaviv educator met his end while his only purpose in life was to contribute to education and culture.

Key words: *library; Vasyl Pashnytsky; public activity; communist terror; NKVD (The People's Commissariat for Internal Affairs); educator; Stanislaviv.*

Постановка проблеми. Стаття присвячена постаті Василя Михайловича Пашницького (05.06.1903–26.06.1941), українського педагога, філолога, доктора філософії, краєзнавця, засновника і першого директора Станіславської обласної державної бібліотеки (нині Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка в Івано-Франківську). Його життєвий шлях був типовим для представників української галицької інтелігенції першої половини ХХ ст., котрі поєднували професійну роботу із широкою громадською діяльністю на користь української справи. «Золотий вересень» став рубежем їх активності, частина діячів потрапили під репресії радянських каральних органів, були зни-

щені або ж вивезені вглиб СРСР, а суспільна пам'ять про них у свідомості широких мас стерта комуністичним режимом.

Аналіз основних досліджень. Повернення із історичного небуття інформації про постаті багатьох представників освітньої й творчої інтелігенції Галичини, безпідставно знищених органами НКВС, стало можливим тільки із здобуттям Україною незалежності у 1991 р. Фрагментарна інформація про В. Пашницького відображена у праці П. Арсенича, розвідках Г. Горбаль, А. Ребрика, Б. Скаврона, діаспорному збірнику спогадів і матеріалів «Альманах Станиславівської землі», популярних нарисах на сторінках прикарпатської преси та в інтернет-ресурсах. Узагальнення матеріалу авторами із залученням спогадів сучасників, доньки В. Пашницького, сучасних наукових видань, дали можливість науково осмислити і доповнити біографічний нарис про станиславівського діяча.

Мета статті – проаналізувати освітню і громадську діяльність діяча Станислава В. Пашницького, засновника обласної бібліотеки, та його трагічну долю в умовах радянського комуністичного режиму 1939–1941 рр.

Виклад основного матеріалу. Василь Пашницький народився у с. Вовчинець Станиславівського повіту (нині у складі м. Івано-Франківськ) у родині незаможного селянина-шевця Михайла Пашницького. Початкову освіту здобував упродовж 1909–1915 рр. у народних школах близького до Станислава села Пащикова (нині Загвіздя, Старого Лисця, Крихівців). Після підготовчого класу у 1916 р. був зарахований учнем першого класу Станиславівської української гімназії. Навчання припало на період Першої світової війни, коли Станиславів декілька разів опинявся на лінії фронту, влада змінювалася, і це впливало на навчальні процеси. Після утворення Західно-Української Народної Республіки багато учнів гімназії вступили до лав Української Галицької Армії. Навесні 1919 р. добровольцем записався до війська і гімназист другого класу В. Пашницький. У складі УГА він воював у Наддніпрянщині, був поранений під Новою Ушицею на Поділлі («Історія української державної гімназії у Станиславові», б.р.; «Пашницький Василь. Біографія», б.р.).

У 1920 р. юнак повернувся додому і продовжив навчання в гімназії. Здавши екстерном програму другого класу, він був за-

рахований до третього. На фоні 13-річних підлітків 18-річний юнак виглядав цілком дорослим і був для них у ролі старшого брата й опікуна. На той час з усієї родини у нього залишився тільки батько-інвалід, який не міг надати синові матеріальної підтримки. В. Пашницький доношував військову форму, голодував, проте за відмінне навчання мав змогу безкоштовно проживати в учнівській бурсі (гуртожитку). Заробляв на прожиття репетиторством, але багато грошей витрачав на придбання книг. Його шкільний товариш, згодом професор Львівського університету Юліян Редько згадував: «Серед крайньої нужди і голоду закінчив гімназію. Мав одну пристрасть: був вродженим бібліофілом. Міг не їсти, але не міг не купити книжки» (Кульчицька, 2006, с. 103–104).

Фотографія 1

Василь Пашницький, студент Львівського університету
(Джерело: <https://zbruc.eu/node/26002>)

Уже в гімназійні роки брав участь в громадському житті гімназії та міста, входив до складу керівництва гімназійного «наукового кружка» – літературно-культурного гуртка, що проводив літературні вечори та імпрези для гімназистів та мешканців Станиславова (Климишин, 1985, с. 50–51). Одночасно В. Пашницький відновив своє членство у популярному серед української молоді

скаутському спортивно-патріотичному товаристві «Пласт», до якого належав ще з передвоєнної пори, перебуваючи у складі гуртка «Олені» (Климишин, 1985, с. 723–724). Із 1921 р. він був пластуном-розвідником 11-го пластового полку-куреня імені гетьмана Івана Мазепи в Станиславові, очолював гурток «Пугач», став заступником полковника (керівника куреня) (1923–1924) і полковником (1924–1926) 5-го куреня «Довбушівці» (Кравців, 1975, с. 333; Ребрик, 2018).

Фотографія 2

Пластун В. Пашницький. Середина 1920-х рр.

(Джерело: <https://100krokv.info/2018/06/pashnytskyi-vasyl-doktor-filosofiji/>)

У 1926 р. юнак здав випускний екзамен (матуру) і вступив на гуманітарний факультет Львівського університету, де вивчав філологічні науки. Постійно відвідував львівські книгарні і буковіністичні магазини, формуючи свою книжкову книгозбірню. Пізніше його бібліотека налічувала понад тисячу томів. Багато часу студент В. Пашницький проводив у фондах Національного музею, бібліотеці Наукового товариства ім. Т. Шевченка, спілкувався з відомими львівськими професорами М. Возняком та І. Свенціцьким (Горбань, 2006, с. 151). У 1932 р. здобув диплом магістра слов'янської філології (1932), поглиблено вивчав лемківський і бойківський діалекти, написав і видав у 1935 р. разом із польським науковцем Яном Фальковським книгу «На лемківсько-бойків-

ському промежжі». У 1934 р. підготував усі необхідні наукові матеріали і докторську працю на тему «Ісус Христос в народній творчості», і у жовтні 1934 р. успішно склав докторат, отримавши диплом доктора філософії («Пашницький Василь. Біографія», б.р.). У 1932 р. одружився із Софією Харук, сім'я проживала у будинку дружини у мікрорайоні «Гірка», недалеко від залізничного вокзалу.

Фотографія 3

Подружжя Василь і Софія Пашницькі
(Джерело: <https://zbruc.eu/node/26002>)

Складніше було з пошуком постійного місця роботи. Спроби отримати вчительську посаду у системі приватних навчальних закладів українського товариства «Рідна Школа» після закінчення університету виявилися невдалими. Йому було відмовлено, очевидно, через політичні погляди. Ще під час навчання В. Пашницький у числі кільканадцяти учнів Станіславівської гімназії захопився лівими комуністичними ідеями. Якщо більшість його товаришів швидко «перехворіли» лівизною, і згодом усвідомили згубність цього політичного напрямку, він залишався членом комуністичних організацій, входив до осередку «Сельробу» (офіційно дозволеного Українського селянського робітничого соціалістичного об'єднання, легального організаційного прикриття забороненої владою Комуністичної партії Західної України). Під час навча-

ння у Львові був серед студентів-активістів лівого напрямку, хоч мав дружні стосунки із студентами-українцями з національно-демократичного і націоналістичного таборів, входив до складу редакційного сельробівського органу – газети «Наше слово», деякий час був редактором цього тижневика (Кравців, 1975, с. 725, 755; Звірський, 2009, с. 62).

У 1935–1936 рр. уже як доктор філософії пройшов педагогічну практику у Станиславівській українській гімназії, працював професором (викладачем) приватної жіночої гімназії товариства «Рідна Школа», де викладав польську та інші слов'янські мови, а також у новоствореній торгівельній школі. Його запрошували для читання лекцій в Станиславівську українську державну гімназію, у 1938 р. він виступав перед учнями з циклом лекцій з української етнографії, долучився до творення гімназійного музею, зокрема етнографічних експонатів («Пашницький Василь. Біографія», б.р.).

За роки своєї педагогічної діяльності він зажив слави великого ерудита, талановитого вчителя, який ставився до своїх учнів з любов'ю, повагою і доброзичливістю. Діти тягнулися до нього, ділилися з ним своїми проблемами, сумнівами, бідами, а він намагався щиро їм допомогти. Особливо опікувався учнями з незаможних родин, домагався для них стипендій від товариства «Просвіта», запрошував до себе в гості, підгодовував, дозволяв користуватися бібліотекою (Горбань, 2006, с. 156).

Початок Другої світової війни спричинив серйозні геополітичні зміни. Під ударами німецького вермахту і Червоної армії Польська держава перестала існувати, її територія було розділена двома диктаторами. У Станіславі (Станіслав – таку назву міста вживали за радянської влади) утвердилися органи комуністичного режиму. Комуністичні «визволителі» запроваджували власні порядки, котрі докорінно змінили ситуацію в галицьких землях. Була ліквідована більшість українських політичних і громадських інституцій, у тому числі й приватні навчальні заклади. Українська гімназія була реорганізована у десятирічну середню школу, частина гімназійних дисциплін, у тому числі й викладання польської мови, було ліквідоване («Історія української державної гімназії», б.р.).

Фотографія 4

В. Пашницький у 1930-х рр.

(Джерело: http://www.geroi.if.ua/content&content_id=38)

Освітнянин В. Пашницький кілька місяців працював у школі, але реалії тогочасного життя значно звузили можливість педагогічно самовираження. Тож коли йому як відомому у місті бібліофілу, запропонували очолити процес створення в Станіславі обласної бібліотеки він відгукнувся на таку пропозицію. Припускаємо, що при виборі його кандидатури радянськими чиновниками певне значення мав факт належності діяча до комуністичних організацій в період студентської діяльності. Наказом Станіславського обласного відділу народної освіти від 19 січня 1940 р. В. Пашницького призначили на посаду директора обласної державної бібліотеки. Упродовж наступних півроку його зусилля були спрямовані на організацію публічної бібліотечної установи. Він особисто збирав рідкісні видання, твори світової та української літератури, галузеві книги. Разом зі своїми помічниками, ходив від будинку до будинку і просив книги для новоствореної бібліотеки. Люди з розумінням ставилися до прохань відомого освітянина, безкоштовно віддавали найцінніші видання. Долучилися працівники бібліотеки і до опрацювання приватних бібліотек,

залишених мешканцями міста, котрі не хотіли zostаватися під більшовицькою владою. Відбираючи кращі книги, В. Пашницький фактично рятував їх від неминучого знищення під час реквізиції помешкань новими «власниками» (Горбань, 2006, с. 156).

Самовіддана робота директора В. Пашницького дала плоди, – установа почала працювати для читачів. Однак представникам влади не подобався зміст багатьох видань, що склали основу бібліотечного фонду. У серпні 1940 р. в установі працювала комісія з перевірки бібліотечних каталогів, наслідком якої стали списки на вилучення і знищення багатьох видань, що кваліфікувалися як контрреволюційна, націоналістична, релігійна література. До переліку потрапили півтори сотні томів «Наукових записок НТШ», вісім томів «Історії України-Руси» та «Історія української літератури» М. Грушевського, твори Б. Лепкого, український переклад Біблії видання Британського біблійного товариства, річники «Літературно-наукового вісника» і багато інших. Вилучалися також книги німецькою, польською, англійською мовами. В. Пашницький намагався захистити зібране, але голова комісії констатував, що ці книги нікому не потрібні. За результатами перевірки, видання, вказані у списках, були вилучені, а директора наказом від 5 серпня 1940 р. понизили у посаді до заступника директора із обов'язком передати документацію і якнайшвидше ввести у курс справи новопризначеного керівника. Такий поспіх комуністичних чиновників став зрозумілим через кілька тижнів, 23 серпня В. Пашницького взагалі звільнили з бібліотеки (Горбань, 2006, с. 156).

На цей час В. Пашницький працював за сумісництвом у новоствореному Станіславському учительському інституті. Ще 1 березня 1940 р. його прийняли на посаду викладача української мови та літератури, 18 червня 1940 р. дирекція інституту підписала з ним трудову угоду щодо читання циклу лекцій та ведення практичних занять для студентів заочного відділення з курсів історії української та старослов'янської мови («Пашницький Василь. Біографія», б.р.). Педагогічна робота в інституті була під повним ідеологічним контролем комуністичної влади, що не допускала відхилень у навчальній і виховній роботі. Тож В. Пашницький змушений був при звичаюватися до таких умов, щоб уникнути

потенційного арешту органами НКВС. Втім німецько-радянська війна прискорила трагічні події.

22 червня 1941 р. В. Пашницький пішов у бібліотеку, без якої не мислив свого життя, але звістка про початок війни повернула його додому. За спогадом доньки, тривожну звістку він озвучив своїй дружині словами «Пропали ми, Сонечко». О 5-й годині після полудня педагог був заарештований і доставлений в управління НКВС (нині приміщення школи № 5 на вул. І. Франка). Це був один із останніх арештів станіславівської інтелігенції. Того дня за ґрати кинули ще 16 осіб, частину з яких пізніше впізнали серед жертв більшовицьких репресій в урочищі Дем'янів Лаз (Скаврон, 2014). Доля самого В. Пашницького переплелася із долею сотень інших ув'язнених, котрих жорстоко катували у в'язниці та катівнях НКВС, а напередодні втечі більшовиків із міста усіх арештованих і засуджених було знищено. Серед жертв більшовицьких катів було і тіло станіславівського педагога і бібліофіла, українського інтелігента В. Пашницького (Арсенич, 2006, с. 22).

Після вступу до міста угорських військ катівні НКВС були відкриті і сотні людей кинулися шукати своїх рідних. Серед них була і вагітна дружина С. Пашницька, яку добросердні містяни не допустили до місця масової страти. Тіло В. Пашницького разом із іншими жертвами червоного терору було поховане на міському кладовищі у загальній могилі (Скаврон, 2014). Так завершилося життя людини, яка обрала фах педагога, любила і збирала книги і стала жертвою антилюдської ідеології та її виконавців.

В умовах боротьби українців за державну незалежність на початку 1990-х рр. було порушене питання про реабілітації жертв комуністичних репресій. На основі перегляду кримінальних справ та наслідків злочинних дій колишніх репресивних органів радянської комуністичної системи, 7 листопада 1992 р. В. Пашницький був посмертно реабілітований прокуратурою України (Вардзарук, 2001, с. 152).

Висновки. В. Пашницький належав до покоління українських культурних діячів, котре брало участь у боротьбі за українську державність у 1917–1921 рр., прагнуло розвинути українську освіту і культуру у міжвоєнний період. Його організаційна робота сприяла утворенню і становленню Станіславської обласної бібліо-

теки. Сам він доклав чимало зусиль для формування бібліотечного фонду, збереження українських видань, серед яких було чимало цінних і раритетних, від знищення за ідеологічними мотивами. Особиста доля діяча в умовах репресій НКВС була трагічною, його арештували й убили без суду й слідства у червні 1941 р.

Джерела та література

- Арсенич, П.** (2006). *Галичани – жертви більшовицьких репресій*. Івано-Франківськ: Лілея – Нова Зоря.
- Вардзарук, Л.** (Упоряд.). (2001). *Реабілітовані історією. Івано-Франківська область* (Т. 2). Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
- Горбань, Г.** (2006). Василь Пашницький – перший директор Станіславської обласної бібліотеки, педагог, книголюб, краєзнавець. *Бібліотеки на західноукраїнських землях XVIII–XX ст.* (с. 153–157). Львів.
- Звірський, С.** (Упоряд.). (2009). *Реєстр розсекречених архівних фондів України: міжархів. довідник. Т. 1: Розсекречені архівні фонди центральних державних архівів України. Кн. 1: Центральний державний архів громадських об'єднань України, Центральний державний історичний архів України, м. Київ, Центральний державний історичний архів України, м. Львів, Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г.С. Пшеничного, Центральний державний архів-музей літератури і мистецтв України*. Київ.
- Історія української державної гімназії у Станіславові.* (б.р.). Взято з <http://gimnazia1.if.ua/uk/istoriia-ta-suchasnist/1-istoriia-himnazii.html>.
- Климишин, М.** (Ред.). (1985). *Альманах Станіславівської землі: збірник матеріалів до історії Станіслава і Станіславщини* (Т. 2). Нью-Йорк, Торонто, Мюнхен.
- Кравців, Б.** (Ред.). (1975). *Альманах Станіславівської землі: збірник матеріалів до історії Станіслава і Станіславщини* (Т. 1). Нью-Йорк, Торонто, Мюнхен.
- Кульчицька, Т.** (Упоряд.). (2006). *Юліан Редько (1905–1993): Статті. Спогади. Матеріали*. Львів.
- Пашницький Василь. Біографія. (б.р.). *Електронна бібліотека імені Василя Пашиницького*. Взято з <https://pashnykyj.at.ua/index/0>.
- Ребрик, А.** (2018, 5 червня). *Пашиницький Василь, доктор філософії*. Взято з <https://100krokv.info/2018/06/pashnytskyj-vasyl-doktor-filosofiji/>
- Скаврон, Б.** (2014, 25 серпня). *Трагедія галицького книголюбця*. Взято з <https://zbruc.eu/node/26002>.

References

- Arsenyh, P.** (2006). *Halychany – zhertry bilshovytskykh represii [People of Galychyna – victims of the communist regime]*. Ivano-Frankivsk: Lileia – Nova Zoria [in Ukrainian].
- Vardzaruk, L.** (Comp.). (2001). *Reabilitovani istoriiei. Ivano-Frankivska oblast [Rehabilitated by History. Ivano-Frankivsk region]*. (Vol. 2). Ivano-Frankivsk: Lileia-NV [in Ukrainian].
- Horban, H.** (2006). *Vasyl Pashnytskyi – pershyi dyrektor Stanislavskoi oblasnoi biblioteky, pedahoh, knyholiub, kraieznavets [Vasyl Pashnytsky – the first director of the Stanislaviv regional library, teacher, booklover, ethnographer]*. *Biblioteky na zakhidnoukraińskyykh zemliakh XVIII–XX st. – Libraries in the Western Ukrainian lands of the XVIII–XX century* (pp. 153–157). Lviv [in Ukrainian].
- Zvirskyi, S.** (Comp.). (2009). *Reiestr rozsekrechenykh arkhivnykh fondiv Ukrainy: mizharkhivnyi dovidnyk. T. 1: Rozsekrecheni arkhivni fondy tsentralnykh derzhavnykh arkhiviv Ukrainy. Kn. 1: Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv hromadskykh obiednan Ukrainy, Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Kyiv, Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv, Tsentralnyi derzhavnyi kinofotofonoarkhiv Ukrainy im. H.S. Pshenychnoho, Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv-muzei literatury i mystetstv Ukrainy [The register of the disclosed archive funds of Ukraine. Vol. 1: Declassified archival funds of the central state archives of Ukraine. Book 1: Central State Archive of Public Associations of Ukraine, Central State Historical Archive of Ukraine, Kyiv, Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv, Central State Film and Photo Archive of Ukraine named after G.S. Pshenichny, Central State Archive-Museum of Literature and Arts of Ukraine]*. Kyiv [in Ukrainian].
- Istoriia ukrainskoi derzhavnoi himnazii u Stanislavovi [History of the Ukrainian state gymnasium in Stanislaviv]*. (n.d.). Retrieved from <http://gimnazia1.if.ua/uk/istoriia-ta-suchasnist/1-istoriia-himnazii.html> [in Ukrainian].
- Klymyshyn, M.** (Ed.). (1985). *Almanakh Stanyslavivskoi zemli: zbirnyk materialiv do istorii Stanyslavova i Stanyslavivshchyny [The almanac of the Stanislaviv land: a collection of materials on the history of Stanislaviv and Stanislavivshchyna]*. (Vol. 2). Niu-York, Toronto, Miunkhen [in Ukrainian].
- Kravtsiv, B.** (Ed.). (1975). *Almanakh Stanyslavivskoi zemli: zbirnyk materialiv do istorii Stanyslavova i Stanyslavivshchyny [The almanac of the Stanislaviv land: a collection of materials on the history of Stanislaviv and Stanislavivshchyna]*. (Vol. 1). Niu-York, Toronto, Miunkhen [in Ukrainian].

- Kulchytska, T.** (Comp.). (2006). *Yulian Redko (1905–1993): Stati. Spohady. Materialy [Julian Redko (1905–1993): Articles. Memories. Materials]*. Lviv [in Ukrainian].
- Pashnytskyi Vasyl. Biohrafiiia [Vasyl Pashnytsky. Biography]. (n.d.). *Elektronna biblioteka imeni Vasylia Pashnytskoho – Vasyl Pashnytsky Electronic Library*. Retrieved from <https://pashnyzkyj.at.ua/index/0> [in Ukrainian].
- Rebryk, A.** (2018, June 5). *Pashnytskyi Vasyl, doktor filosofii [Pashnytskyi Vasyl, PhD]*. Retrieved from <https://100krokv.info/2018/06/pashnytskyi-vasyl-doktor-filosofiji/> [in Ukrainian].
- Skavron, B.** (2014, August 25). *Trahediia halytskoho knyholiuba [The tragedy of the Galician book lover]*. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/26002> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 01.09.2020 р.